

**BRALNA
ZNAČKA
V PORABJU
STR. 4**

**»ZNAU SAM,
KA JE
MALO PEJNAZ,
DAPA...«
STR. 5**

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 18. maja 2006 ☼ Leto XVI, št. 20

13. maj: Sončen dan v Blatenskem kostelu – Zalaváru

KOROŠKI SLOVENCI IMAJO KNEŽJI KAMEN, SLOVENCI NA MADŽARSKEM ZDAJ SPOMENIK PRIBINI IN KOCLJU

Sobota je bila sončen dan v Blatenskem kostelu – Zalaváru. V parku Cirila in Metoda so odkrili in blagoslovili spomenik slovaškemu knezu Pribini in slovenskemu knezu Koclju. Pot do tega, za Slovence na Madžarskem in v Sloveniji, pomembnega dogodka, ni bila preprosta, kajti od ideje - pri kateri so sodelovali prvi slovenski veleposlanik na Madžarskem Ferenc Hajós, mariborski pomožni škof dr. Jožef Smej in takratni državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Peter Vencelj - do uresničitve je minilo več kot desetletje. Pobudo iz leta 1993 sta uresničila Društvo madžarsko-slovenskega prijateljstva in Zveza Slovencev. Okoli dva in pol metra visoka skulptura je delo slovenskega akademskega kiparja Metoda Frlica, udeleženca monoštrskih mednarodnih likovnih kolonij in avtorja kipa v spomin na sončev mrk pred Slovenskim domom v Monoštru. Pri nastajanju spomenika je ves čas sodeloval tudi Franc Gerič, vodja Galerije Lendava.

Slovesnost se je začela v zalavárski (blatograjski) cerkvi, kjer je v slovenskem in madžarskem jeziku, v čast Cirila in Metoda, maševal mariborski pomožni škof dr. Jožef Smej, ki se je ozrl tako v slavno preteklost, kot se spomnil dogodka na Gornjem Seniku pred nekaj več kot dvajsetimi leti. Tedaj so se slovenski duhovniki na Gornjem Seniku srečali z legendarnim župnikom Janošem Küharjem in poslušali enako pesem, kot jo je v zalavárski cerkvi zapel gornjeseniški mešani pev-

Spomenik v Zalaváru je blagoslovil dr. Jožef Smej, mariborski pomožni škof

ski zbor Avgust Pavel: Spet kliče nas venčani maj.

S pesmijo *Slovenec sem*, ki so jo zapeli gornjeseniški pevci, se je začela slovesnost ob spomeniku v parku Cirila in Metoda, kjer sta že bolgarski in slovaški obeležji, posvečeni tema, s slovenstvom in slovanstvom tesno povezanimi osebnostima v devetem stoletju. »Pri krojitvi prihodnosti nekega naroda, ali v našem primeru narodnosti, se moramo ozirati tudi v preteklost. Del naše preteklosti je tu, kjer je bil sedež kneževine Pribine in Koclja. Pomemben je prihod vere in krščanskih učiteljev Cirila in Metoda, kar pomeni začetek pokristjanjevanja panonskih Slovencev.

Slovenci na avstrijskem Koroškem imajo Knežji kamen, mi smo imeli kneze, nismo imeli knežjega kamna. Zato bo ta kip naš Knežji kamen, ki nas bo spominjal na cvetoče obdobje spodnjepanonske staroslovanske kneževine. Naj postane simbol za Slovence in Madžare, ki tu že več kot tisoč let živijo v sožitju,« je v imenu Zveze Slovencev in Društva madžarsko - slovenskega prijateljstva povedal Jože Hirnök.

Prvi slovenski veleposlanik na Madžarskem in eden izmed pobudnikov za postavitev skulpture Ferenc Hajós je izrekel prepričanje, da ne gre samo za pomnik slovanskima knezoma, marveč tudi apostoloma Cirilu

in Metodu, ki sta prišla sem med panonske Slovence in postavila temelje slovanske krščanske kulture: »Spomenik ima več sporočil, eno je povezano s temelji krščanske kulture, kar je slovenskemu narodu dalo že takrat prostor v veliki družini evropskih narodov. Ta pravica je dobila institucionalno potrditev, ko sta pred dvema letoma Slovenija in Madžarska postali članici Evropske unije.« Ferenc Hajós je tudi prepričan, da je pomembno, da so pobudo uresničili v Zvezi Slovencev in Društvu madžarsko-slovenskega prijateljstva. Enakega mnenja je tudi dr. Jožef Smej.

»Prepričan sem o velikem pomenu odkritja kipa Pribini in

Koclju, kajti tu je mesto, kjer se je rodila zgodovina slovenstva, spomenik pomeni prispevek k sodelovanju slovanskih kultur. Iz Bolgarije je, denimo, prišla pobuda, da bi povezali vse poti slovanske kulture, od Bolgarije prek Balkana do Slovenije,« je v imenu Slovenije poudaril veleposlanik Andrej Gerenčer in dodal, da gre za izpolnjen dolg do Cirila in Metoda, ter priložnost, da kraj obiščejo tudi Slovenci. Enako željo oziroma povabilo je izrekel tudi župan Zalavára István Berkenyész, ki se je pohvalil z bogato zgodovino tega kraja nedaleč od Blatnega jezera.

Preden je spomenik Pribini in Koclju blagoslovil, je pomožni škof dr. Jožef Smej opozoril še na nevzdržnost takoimenovane *venske teorije*, ki se občasno še pojavlja. Zgodovinsko dejstvo je, da Porabskih Slovencev ni mogoče razlikovati od Slovencev na Koroškem ali Štajerskem. Ob blagoslovitvi pa: »Kdorkoli bo šel tukaj mimo, naj se spomni svojih prednikov Pribine in Koclja!« O nastajanju kipa je Metod Frlic dejal, da je poskusil prenesti čim več simbolike v beli marmor: »Zajeti sem želel del zgodovine kneza Koclja; skulptura predstavlja knjigo in meč - moč vladavine, ki jo človek ima ali je nima. Knjiga zato, ker sta Ciril in Metod maševala v ljudem razumljivem jeziku. Tu so tudi oblike, ki predstavljajo veliko moč, moč človeka, ki želi ustvariti neke vizije, po katerih se svet razvija in gre dalje.«

Ernest Ružič

NOVE PODOBE EVROPE

Društvo »Európafórum«, ki so ga v Železni županiji ustanovili pred dvema letoma, je 8. maja organiziralo v Monoštru v Slovenskem kulturnem in informativnem centru srečanje z naslovom *Manjšine in kulture v Evropski uniji*. Ni naključje, da so si za to temo izbrali prav Monošter, kajti na tem območju živi več manjšin, je povedal predsednik društva Vince Kovács, ki je pozdravil navzoče, me d njimi tudi generalnega konzula R Slovenije v Monoštru Marka Sotlarja ter župana mesta Monošter Tiborja Viniczajja, ki je tudi sam včlanjen v društvo.

Na srečanju so navzoči lahko prisluhnili dvema predavanjima. Predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem Jože Hirnők je govoril o položaju Porabskih Slovencev, in sicer na podlagi bilateralnega sporazuma o zaščiti manjšin, ki sta ga Madžarska in Slovenija podpisali leta 1992. Ugotavljal

je, da, čeprav je sporazum dober temelj za pravno zaščito slovenske manjšine na Madžarskem in madžarske skupnosti v Sloveniji, kajti priznava njihove individualne

Madžari, Slovenci in Avstrijci na srečanju. Z leve: predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnők, župan Monoštra Tibor Viniczay, predsednik društva Vince Kovács, avstrijski gost dr. Heinz Tichy in prevajalec

in kolektivne manjšinske pravice, zaradi neizvajanja ali le delnega izvajanja določenih sklepov ne zagotavlja dejanske enakosti obeh manjšin. To je dokazoval tudi s konkretnimi podatki o finančnih podporah

obeh držav. Povzetek njegovega predavanja je bil, da zagotavlja Slovenija vsaj desetkrat več podpore za redno dejavnost madžarskih manjšinskih institucij v Sloveniji kot Mad-

žarska za slovenske institucije v Porabju, ki bi težko obstajale in delovale brez redne podpore Republike Slovenije.

Drugo predavanje je pripravil dr. Heinz Tichy, koordinator za človekove pravice v avstrij-

skem Ministrstvu za šolstvo, znanost in kulturo. Svoje predavanje z naslovom *Narodi in narodne manjšine v Evropski uniji* je začel z razlago, da ima pojem narodne ali nacionalne manjšine v nemščini prizvok, zato bo rajši uporabljal izraz etnične manjšine ali etnične skupine. Postavil je vprašanje, če lahko odigra država vlogo angela varuha manjšin, ali bi morala to nalogo prevzeti neka nevtralna mednarodna organizacija. Dražave oz. politične sile naj ne bi izkoriščale svojih manjšin v določene namene. Države niso v enostavnem položaju, kajti Bruselj jim jemlje določene pristojnosti, hkrati pa nanj pritiskajo regije, katerih pojem še niti ni popolnoma razčiščen. So lahko geografske, zgodovinske, kulturne. Nekateri menijo, da regije bolj podpirajo manjšine kot države. Po mnenju dr. Tichyja to ne drži, kajti tudi v regijah je v večini eden od

narodov, ni pa nujno, da ima le-ta posluš za druge etnične skupine v regiji.

Tudi Unija nima pravih mehanizmov za zaščito etničnih manjšin, s katerimi se ukvarja le Svet Evrope v okviru komisije za manjšine in komisije za manjšinske in regionalne jezike. Pravi pravni mehanizmi obstajajo le za zaščito splošnih človekovih pravic, oz. proti rasni diskriminaciji. Po mnenju dr. Tichyja bi bila dolgoročno rešitev, če bi države na zelo visoki stopnji upoštevale človekove pravice, med katere spadajo tudi pravice manjšin. Za le-te bi morale skrbeti nevtralne institucije in ne države, katere imajo lahko sebične interese. Toda tudi sam je priznal, da smo od tega zelo daleč.

Večina manjšincev, ki so sedeli med poslušalci, bi se težko strinjala s tako rešitvijo manjšinske problematike v Evropi.

M.S.

REGIONALNI IN MANJŠINSKI JEZIKI V IZOBRAŽEVALNIH SISTEMIH

S tem naslovom je 27. in 28. aprila 2006 v kongresnem centru Borschette v Bruslju potekala mednarodna konferenca, ki jo je organizirala Evropska komisija. V ožjem organizacijskem odboru konference je bila tudi slovenska predstavnica, dr. Sonja Novak Lukanovič, ki me je, avtorico tega zapisa, povabila na konferenco. Na tem mestu želim zapisati le splošne vtise, saj je analiza obravnavanih tem stvar strokovnih revij.

Konference, kot je bila tokratna bruseljska, želijo opozarjati na probleme predvsem manjšin ogroženih manjšinskih jezikov, njihovega ohranjanja ali ponovnega oživljanja pretežno v šolskem izobraževanju. Ker pa vemo, da šolsko jezikovno izobraževanje ne more biti popoln nadomestek za učenje manjšinskega

jezika v družinah, so bili izjemno dobrodošli in koristni prispevki prav na temo ohranjanja manjšinskih jezikov v intimni družinski skupnosti. Udeleženci konference smo prišli v Bruselj predvsem iz evropskih držav, a tudi iz Azije in celo Avstralije jih je bilo nekaj, seveda kot poslušalcev. Uvodna predavanja (predavatelji: Ján Figel, evropski komisar za vzgojo, izobraževanje, kulturo in večjezičnost, dva ministra evropskih vlad itd.) so bila namenjena predstavitev splošnih evropskih smernic in programov posameznih držav za ohranjanje manjšinskih jezikov. Evropska unija, po zagotovilih referentov, v svojih programih (Sokrates, Leonardo, Lingo itd.) namenja posebno skrb in ogromna finančna sredstva prav za reševanje te problematike. Nekateri predavatelji so predstavljali t. i.

primere dobre prakse s tega področja v svojih državah. Položaj manjšinskih jezikov, italijanskega in madžarskega, in sistem dvojezičnega izobraževanja v Sloveniji je predstavila dr. Albina Nečak Lük. In kot smo lahko ugotovili, je Slovenija v evropskem in verjetno tudi svetovnem kontekstu res nekaj posebnega, saj so na primer italijanski udeleženci kolegico iz Kopra vprašali, če je vse to, kar je povedala slovenska predstavnica, dejansko res (tu so mislili predvsem na obvezno dvojezično izobraževanje za pripadnike večinskega naroda na narodnostno mešanem območju Prekmurja).

Plenarnim predavanjem je sledilo deset delavnic, istočasno po pet vsak dan. Vsak udeleženec se je lahko udeležil dveh. V delavnicah smo se ukvarjali z zanimivimi temami; najnaštetem le nekatere: posre-

dovanje jezika v družini, integracija skozi izobraževanje (projekt Gandhi na Madžarskem), preko dvojezičnosti do večjezičnosti, uspešnost dvojezičnega izobraževanja, izobraževanje učiteljev za večjezični pouk, IKT (informacijsko-komunikacijska tehnologija) v večjezičnem izobraževanju, jezikovna zavest in jezikovna raznolikost, večjezična interakcija v razredu, vseživljenjsko jezikovno izobraževanje. Sama sem sodelovala v delavnicah, kjer smo se ukvarjali z učenjem manjšinskega jezika v družini, drugi dan konference pa v tisti, kjer je bilo govora o večjezičnosti v razredu. Uvod v delavnico je bil dvajsetminutna predstavitev primera dobre prakse iz posamezne države. V evropskem kontekstu se največ govori o oživljanju keltskih jezikov, irskega, škotskega, velškega in bretonskega, na Irskem, v Angliji in

v Franciji. Zanimive izkušnje s poskusi prijaznega opozarjanja staršev na njihovo narodnostno pripadnost in nagovarjanja le-teh, naj otroka učijo materinščino, je predstavila predstavnica baskovske skupnosti iz Španije: skupnost poskrbi za to, da vsaka mlada mamica dobi v paketu za novorojenca kaseto z baskovskimi otroškimi pesmicami, slikanice in še kakšen prijazen AV-pripomoček, ki jo opozarja, kako pomembno je z otrokom že od rojstva komunicirati v svoji materinščini. Ja, ta prekrasen zgled bi priporočila tudi narodnostnim organizacijam Porabskih Slovencev.

Pozitivnih vtisov z bruseljske konference je veliko, zato bom kakšno izkušnjo predstavila še v kateri izmed prihodnjih števil Porabja.

Valerija Perger

Petanjci: 5. dan spominov in tovarištva

PREKMURSKO NAREČJE JE POSTALO KNJIŽNI JEZIK

Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija je pripravila v sodelovanju z občino Tišina, Pavlovo hišo iz Potrne (Avstrija), murskosoboško gimnazijo in osnovnima šolama Tišina in Puconci mladinsko prireditev »Štefan in Mikloš Küzmič

uvodoma za Štefana in Mikloša Küzmiča dejal, da sta bila moža, ki sta postavila temelje slovenskega jezika. »Največja napaka vsake družbe, tudi naše sedanje, je skušnjava, ki se ji predajajo predvsem politiki, ki si domišljajo, da

prostoru – sedanje Prekmurje ali celo Pomurje – našla prijazne duše tako med evangeličani kot med katoličani. »Versko prepričanje ni bilo mišljeno kot nekaj iracionalnega, to je bil poizkus globlje kultiviranosti človeka.« Z na-

potilom, naj ljudje spoštujejo cesarsko voljo in povsod govorijo svoj jezik sta »tudi Marija Terezija in sin Jožef prispevala k ohranitvi slovenstva v Prekmurju.« Najmočnejše orožje osamosvajanja človekove osebnosti je knjiga, in »Mikloš Küzmič je nekje zapisal, saj ni – ko se je potožil svojemu sombotelskemu škofu Jánošu Szyliju – v naši okroglini morda niti 100 ljudi, ki znajo

Redkokdaj je mogoče videti skupaj toliko različnih osebnosti v prijateljski družbi, kot se jih je zbralo na Petanjcih: župan občine Tišina Jožef Poredoš, mariborski naslovni škof dr. Jožef Smej, predsednik Zveze borcev Slovenije dr. Janez Stanovnik, škof evangeličanske cerkve na Slovenskem mag. Geza Erniša, pesnik in akademik Ciril Zlobec, predsednik programskega sveta Šiftarjeve fundacije akademik dr. Anton Vratuša in iz uprave Šiftarjeve fundacije Ernest Ebenšpanger. (Foto: eR)

– orača na njivi našega starega slovenskega jezika«. Dogodek, že peti po vrsti, je bil v Vrtni spominov in tovarištva (Šiftarjeva domačija) na Petanjcih, tokrat z edinstveno udeležbo: poleg ostalih gostov, so v prvi vrsti sedeli tudi mariborski pomožni škof dr. Jožef Smej in škof evangeličanske cerkve na Slovenskem mag. Geza Erniša, med njima pa predsednik Zveze borcev Slovenije dr. Janez Stanovnik (svetovljen in nekdanji predsednik predsedstva Slovenije, ki so ga poimenovali »oče naroda«). Slavnostni govornik na prireditvi, ki jo je skupaj s sodelavci zasnoval akademik dr. Anton Vratuša, je bil pesnik in akademik Ciril Zlobec. Akademik Ciril Zlobec je že

so prvi resnično zaslužni ljudje za narod, za zgodovino, za preživetje. V resnici pa ima vse, kar je danes, kar danes živi, svoje davne korenine, celo v času, o katerem ničesar ne vemo. Ni hče ne ve, zakaj je bila tudi na tem prostoru posejana slovenska beseda, ki se je z muko, žrtvami in z veliko ljubezni razrastla v jezik,« je poudaril slavnostni govornik in dodal: »Prekmurje je edina pokrajina, ki je svoje narečje pogumno poimenovala jezik. Ta prostor je bil dolgo časa odrezan od osrednjega telesa slovenskega naroda; v vseh ozirih, tudi v jezikovnem.«

Ciril Zlobec je izrekel prepričanje, da je verska vnema v tem

brati, pa vendar jim moramo dati knjigo. Tako sta oba duhovnika na svoj način v izoliranosti med Madžari, Hrvati in osrednjo Slovenijo morala izoblikovati svoj jezik in ustvariti prepričanje ljudi, da so Prekmurci – narod«. Zato tudi ni dileme, da sta bila Štefan in Mikloš Küzmič slovenska pisatelja svojega časa. Kar sta pisala, je bila literatura, kajti ljudje, ki so brali katekizme in evangelijske, tako evangeličanske kot katoliške, so v teh tekstih našli lepoto jezika, lepoto izraza, lepoto prispevka...

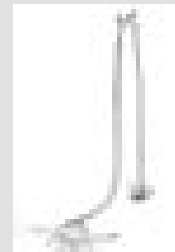
Predsednik programskega sveta Ustanove dr. Šiftarjeve fundacije akademik dr. Anton Vratuša je izrazil posebno zahvalo županu občine

ZAHVALA

V četrtek, 4. maja, smo z veliko žalostjo pospremili na njeni zadnji poti Porabsko Slovenko Ireno Barber. Kdo ne bi poznal njenega imena? Pokojnica je uživala vsesplošni ugled in priznanje ne le v svoji ožji domovini, v Porabju, temveč tudi v svoji širši domovini, in enako v matični državi, ker je uspešno, z vsem znanjem vneto delovala za Porabske Slovence, da bi se ohranil njihov jezik, kultura, porabski običaji.

Svoje poslanstvo, svojo dolžnost je izpolnjevala z veliko ljubeznijo do Porabskih Slovencev, do Slovencev v matični državi, pa tudi do večinskega naroda in drugih narodnosti, ki živijo v Porabju. Večkrat mi je pripovedovala, kako rada bi bila postala učiteljica, da bi lahko vzgajala mladino. Ta želja se ji sicer ni izpolnila, opravila pa je bolj široko poslanstvo, kajti vzgajala je vse generacije, jim kazala pot, po kateri naj bi hodili, da bi ohranili kulturno izročilo svojih prednikov. Z največjim spoštovanjem je vedno omenjala svoje prijatelje iz Slovenije, svoje nekdanje sodelavce v Porabju in sedanjo mlado generacijo, ki je prevzela od nje štafetno palico.

»Či nam žitka svejča zgori
I zmenkajo nam
Teda vsemi konec bode,
Obstaramo vsi po vrsti,
Za nami nouvi narod pride.«
(Flisar Janoš)

V imenu njene družine, sina Štefana, snahe Judite, vnukinje Nikolette in vnuka Štefana se zahvaljujemo vsem tistim, ki so tako iz Porabja kakor tudi iz Budimpešte, drugih krajev Madžarske in sosednje Slovenije izkazali zadnjo čast pokojnici. Zahvaljujemo se gospodu župniku Ferencu Merklju za lep pogrebni govor, zahvaljujemo se za poslovilne besede njenih dolgoletnih sodelavcev, predsednika Državne slovenske samouprave gospoda Martina Ropoša ter sekretarke Slovenske zveze gospe Klare Fodor. Zahvaljujemo se pevskim zborom za sodelovanje. Hvala za morje rož in vencev, hvala za rdeče vrtnice, ki so jih položili na njen grob člani Društva upokojencev iz Murske Sobote, hvala sovaščanom, prebivalcem okoliških vasi iz Porabja, da so jo pospremili na mesto večnega pokoja, da so izrazili svoje sožalje.

Ona zdaj že sanja svoj večni sen, ali njen spomin, njeno delo bo še dolgo živelo v hvaležnih srcih Porabskih Slovencev, njena ljubezen pa v srcih njene družine, njenih prijateljev in kolegov. Naj počiva v miru.

Suzana Guoth

Tišina Jožefu Poredošu, ki je svojevrsten pokrovitelj Vrta spominov in tovarištva na Petanjcih: »Ne samo na osnovi prijateljstva, ki ga je ves čas vezalo s pokojnim Vanekom Šiftarjem, ampak podpira idejo, ki služi vsem ljudem dobre volje.« Dr. Anton Vratuša je poudaril tudi, kako pomembno je sodelovanje mešanega pevskega zbora iz Pavlove hiše v kulturnem programu prireditve, kajti štajer-

ski Slovenci so v takoimenovanem »radgonskem kotu« (v Avstriji) živeli v posebnih, njim nenaklonjenih okoliščinah. Kljub temu so ohranili jezik in slovensko pesem, njihovo kulturno društvo pa poudarja pomen večkulturnosti, in v tem duhu organizira prireditve v Potrni. (O zadnji, ki je bila istega dne kot ta na Petanjcih, podrobneje v naslednji številki Porabja.)

Ernest Ružič

OD SLOVENIJE...

Zgradili Evropsko vas

Evropska hiša Maribor je ob dnevu Evrope, 9. maja, v sodelovanju z osnovnimi šolami v devetih krajih po Sloveniji zgradila Evropsko vas. Osnovnošolci več kot stot šol so na osrednjih mestnih trgih predstavili države članice EU in unijo. Prireditelji so želeli z Evropsko vasjo slovenski javnosti predstaviti članice Evropske unije, kot jih vidijo mladi. Učenci so predstavili države, njihovo zgodovino, kulturo, navade, običaje, narodne noše, glasbo, kulinariko in recepte tradicionalnih jedi, ki so jih raziskovali, zbirali in pripravljali že več mesecev. Osrednja prireditev je potekala v Mariboru, predstavitve EU in njenih članic pa so bile še v Ljubljani, v Puconcih, Novi Gorici, Celju, na Bledu, v Slovenj Gradcu in Kopru.

EU Sloveniji napovedala višjo rast in nižjo inflacijo

Slovenija bo v letošnjem letu zabeležila gospodarsko rast v višini 4,3 odstotka bruto domačega proizvoda (BDP) ter inflacijo v višini 2,4 odstotka, je v Bruslju v svoji spomladanski gospodarski napovedi ocenila Evropska komisija. S tem je napoved za državo za leto 2006 izboljšala, saj je lansko jesen predvidela le štiriodstotno rast ter inflacijo v višini 2,5 odstotka. Za leto 2007 pa napovedi skorajda ni spreminjala: rast naj bi se ustavila pri 4,1, inflacija pa pri 2,5 odstotka.

Vseslovensko srečanje v DZ bo 6. julija

Vseslovensko srečanje, ki bo letos potekalo že šestič, bo potekalo v četrtek, 6. julija, v veliki dvorani državnega zbora, je na svoji seji potrdila Komisija državnega zbora za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu. Temi letošnjega srečanja bosta strategija za Slovence v zamejstvu in po svetu ter oblikovanje Sveta za Slovence v zamejstvu in Sveta za Slovence po svetu.

Mala in srednja podjetja iz Evrope v Monoštru

SLOVENIJA IN MADŽARSKA PREMALO KORISTITA SOSEDSTVO ZA RAZVOJ

Na široko zastavljeni konferenci malih in srednjih podjetij iz petnajstih držav (starih in novih članic Evropske unije) v Monoštru so se dva dni pogovarjali – o čem drugem, kot o možnostih medsebojnega sodelovanja z izmenjavo znanja in izkušenj. Na konferenci so se zbrali predstavniki kovinsko in lesnopredelovalnih podjetij in iz pohištvene industrije. Konferenca naj bi imela ugoden vpliv na razvoj Porabja oziroma širšega prostora, tudi na slovenski strani, bogatega z lesom. Del konference je bil namenjen koriščenju obnovljivih energetskih virov, kar je povezano z ne ravno primerno izkoriščenimi gozdovi. Slednje dobesedno velja za Goričko, kjer na vseh koncih najdemo celo zanemarjene gozdove.

Na konferenci, ki jo je organiziral Center za razvoj podjetništva županije Zala, je spregovoril tudi generalni konzul RS v Monoštru Marko Sotlar

V uvodnem delu konference je sodeloval tudi slovenski generalni konzul v Monoštru Marko Sotlar, ki je poudaril dejstvo, »da prav mala in srednja podjetja na sedanjem razširjenem evropskem trgu predstavljajo pomemben steber ekonomske stabilnosti na tem našem skupnem notranjem tržišču. Pa ne samo to, temveč prav tovrstno podjetništvo predstavlja pomembno sestavino socialne stabilnosti, zvišuje stopnjo in kakovost zaposlenosti v vsaki posamezni članici in vsaj po dosedanjih izkušnjah v Sloveniji, kjer je podjetništvo kar dobro razvito, dviguje raven kakovosti proizvodov, pa naj gre za ozko specializacijo, kot je današnji primer lesne, pohištvene ali kovinske industrije, ali pa zgolj za storitvene dejavnosti.«

Generalni konzul Marko Sotlar je tudi ocenil sodelovanje s tega področja med Slovenijo in Madžarko in poudaril, da je možnosti mnogo več, kot jih je koriščenih: »Predvsem so bila pričakovanja, ki so se odprla z vstopom obeh držav v Evropsko unijo, in potencialna prednost, ki jo daje obmejna lega tega območja tudi v določenih gospodarskih panogah, bistveno večja od sedanjih rezultatov.«

eR

www.porabje.hu

PREDSTAVITEV ANTOLOGIJE

V založbi Slovensko-madžarskega prijateljskega društva je pred kratkim izšla Antologija sodobne prekmurske in porabske književnosti. Antologijo so najprej predstavili v Budimpešti na slovenskem veleposlaništvu (o tem ste lahko prebrali članek Ernesta Ružiča v 16. številki Porabja), 11. maja so pa o njej spregovorili tudi v Monoštru v Slovenskem domu.

Porabci in Prekmurci na predstavitvi antologije (z leve) Judite Zagorec Csuka, pesnica in prevajalka antologije, literarni zgodovinar Franci Just in dva porabska avtorja, Francek Mukič in Karel Holec

Do izdaje antologije je prišlo na pobudo pesnice in prevajalke Judite Zagorec Csuka, ki je kot udeleženka prekmurskih književnih dogajanj ugotovila, da Madžari in Slovenci premalo poznamo sodobno literaturo drug drugega. Zato je pripravila izbor pesmi, proze, dramskih odlomkov, jih tudi prevedla v madžarščino. V antologiji najdemo 26 avtorjev iz Prekmurja in Porabja. Kot je na monoštrski predstavitvi povedal Franci Just, literarni zgodovinar iz Murske Sobotice, antologija odpira majhno okence v zidu, s katerim se obdajamo, in nam dovoli v pogled v dušo Prekmurcev in Porabcev.

M.S.

Bralna značka v Porabju

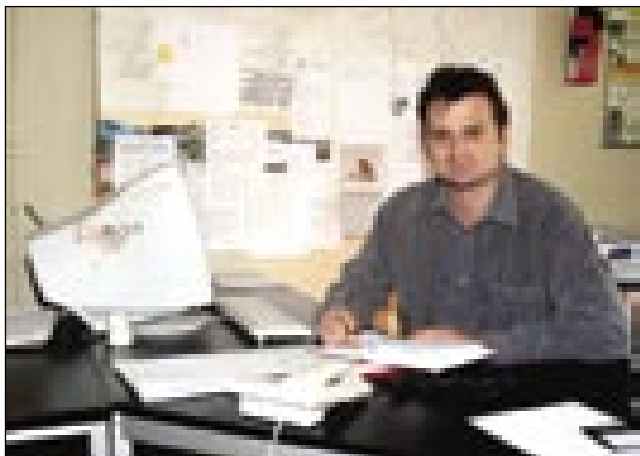
Med učenke in učence na Gornji Senik je prišel slovenski pisatelj in dramatik Tone Partljič. Zelo hitro je navezal stik z mladimi, ki so mu zastavili tudi nekaj zanimivih vprašanj. »Res, prijetno sem presenečen, kako smo poklepetali,« je povedal po obisku.

Števanovske otroke je obiskala pisateljica Karolina Kolmanič. Do srečanja s pisateljema je prišlo v organizaciji Bralne značke. Skupaj s pisateljema je Porabje obiskala tudi Manca Perko z Bralne značke, ki je knjižnicam na šolah in v Slovenskem kulturnem in informativnem centru podarila knjižni dar.

(Foto: eR)

»ZNAU SAM, KA JE MALO PEJNAZ, DAPA...«

Pomalek de osem mesecev tauma, ka je na Verici *Andraš Dončec* župan grato. Tau je nej dugi čas, dapa name je zato itak zanimalo, ka se je v tom kratkom časi zgodilo. Kak vidi zdaj ves, kakšne cilje ma zdaj, gda se je že malo „županski stolec“ segrejo pod njim.

Andraš Dončec 8 mesecev opravlja delo župana na Verici

• *Tej osem mesecev je vejn že zavolé časa za tau, ka spoznaš delo, ka župana čaka. Ka je bilau tisto, ka je tebi najbola čüdno bilau zdaj pri spoznavanji dela?*

»Gda so namé izvolili, sam emo v sebi tašo mise u, kak te zdaj baude. Če mo vedo tau delati, kakšne možnosti mo emo v ednoj tašoj maloj vesi, kak je Verica.«

• *Dosta si zmišlavo?*

»Že prvin kak bi se glaso, sam zmišlavo, zato ka še tau nej bilau gvüšno, ka mo se leko glaso za župana ali nej. Dja v Varaša na samoupravi delam v tehniški pisarni, pa sprvoga je tak vögledalo, ka je tau delo nejzdružljivo s tejm, ka bi župan bijo.«

• *Pa tak je bilau?*

»Nej, leko sam slüžbo tö zdržo, pa sam leko župan tö.«

• *Ka je tebe motiviralo pri tejm, ka si se za župana glaso?*

»Vejn tau, ka škem nika za ves djati, pa tak čütim, ka vejm tö.«

• *Ka vidiš zdaj ovak kak pred osmimi meseci?*

»Pred osmimi meseci sam tau nej znau, ka tak malo pejnaz ma občina, ka je taši

mali proračun. Vsakši filer moramo pogledniti, kama ga dejamo. Ešče taši natečajov ne moremo notradati, gde je svoj tau minimalen. Znau sam, ka je malo pejnaz, dapa tau nej, ka na telki.«

• *Ka se je dogajalo v tom kratkom časi?*

»Notra smo dali natečaj na paut, ka de med Verico pa Gornjim Senikom. Srečo smo meli zato, ka zavolo volitve so

Kulturni dom na Verici je rejsan potreben obnove

zdaj vse bola podpirali kak ovak. Zato ka ešče svoj tau nede trbelo vcuj dati k natečaji, pa etak tau vesi nika nede koštalo. Na kulturni daum smo dobili tri milijaune forintov. S tauga strejo dolamenimo, zato ka je že cejlak nanikuj prišla. Tau je fejst potrejbno, zato ka tü mam pisarno pa tü je zdravstvena ordinacija tö.«

• *Gda staneta vcuj, ka strejo dolamenite?*

»Drugi keden. Žau tej pejnazge

so malo za tau, ka bi tau delo vödali podjetnikom. Ka leko, mi, vaščani napravimo. Samo strokovno delo do mojstri delali. Črpnje smo tü tam kúpili, gde je redijo. Etak smo štirideset procentov prišparali. Če bi tau nej tak delali, te bi strejo s tej pejnaz nej mogli dolmeniti. Notra smo dali ešče eden natečaj za Interreg program. Tau bi bilau kompleksno obnavljanje kulturnega doma, zato ka če bi dobili pejnaze, te bi se tü eden turistično-informativni center vönapravo. Že samo čakamo, kak se odlaučijo, dobimo pejnaze ali nej. Drügo, ka bi ešče sploj potrejbno bilau, so poti. Ta krepka zima ji je redno nanikuj djala. Problema je ešče tau, ka po tau pauti sploj velki pa žmetni autonge vozijo. Vö mamó djano tablo za omejitve, dapa zaman. Vö iz lesa vozijo drva pa paut vse nanikuj dejajo. Paut popravlati pa sploj dosta košta. Če natečaj notradamo pa dobimo

pejnaze, te tü samo polovico dajo. Drügo polovico pa mi moramo vcuj djati. Na poti bi

več miliaunov forintov trbelo, dapa nej mamó. Dosta pejnaze taodneseta šaula pa vrtec.«

• *Včim vidiš ti razvoj Verice?*

»Na turističnom pa gospodarstvom področji bi se leko, pa bi se trbelo razvijati. S Slovenijov dosti kulturni stikov mamó, dapa gospodarski nej. Dobro bi bilau, če bi lüstvo tü v vesi melo delo. Samo tü pa drügi problem pride naprej, ka se tak zove, ka Narodni park Órség. Če bi tü edno tovarno steli zidati, dovoljenje bi sploj težko dobili, dapa leko, ka bi ranč nej dali. Narodni park bi tü več dela leko dau za vaščane. Žau, do tejsa mau bola samo zapovejdajo, ka leko pa ka nej.«

• *Na Verici, če kauli poglednamo po vesi, leko vidimo, ka eden za drüгим se zida-jo pa obnavlajo iže, dapa tau so zveksoga vse Vaugri, šteri so es prišli. Dobro je tau za ves?*

»Z ednoga tala dobro, zato ka več prebivalcov mamó, dapa doste je tisti, šteri samo za vikend pridejo. Baukše bi bilau, če bi se naši mladi Slovenci nej odselili, nej odšli, liki bi ostali doma. K taumi bi tau trbelo, naj bi pri nas tü taše razmere bile kak npr. v Varaši. Te bi gvüšno več mladi doma ostalo.«

• *Jesení do volitve, glasoš se tadala za župana?*

»Glaso mo se. Sploj pa zato, ka s tejn de lüstvo, če me znauva izvolijo, cenilo mojo delo, ka sam do tejsa mau opravo.«

Karel Holec

RADIO MONOŠTER

UKV (FM) 106,6 Mhz

Od ponedjelka do sobote

od 16. do 17. vöre,

v nedelo

od 12. do 14. vöre.

... DO MADŽARSKE

Odpovedala sta se mandatu

Dva parlamentarna poslanca, člana Stranke socialistov, sta se odpovedala svojemu mandatu. Obema se obeta resor v novi madžarski vladi. Bivši kmetijski minister József Gráf bo po vsej verjetnosti nadaljeval svoje delo na čelu kmetijskega ministrstva, za dosedanega šefa kabineta premiera Györgya Szilvársya se še ne ve, kakšno nalogo bo dobil v novi vladi. Njuno mesto v parlamentu bosta zasedla Lajos Szabó iz Szombathelya in László Kránitz iz Soprona, ki sta bila tudi v prejšnjem mandatu člana poslanskega kluba socialistov.

Predsednika parlamenta kandidirajo socialisti

Po daljših usklajevanjih so se parlamentarne stranke dogovorile, da bodo na ustanovni seji skupščine izvolili predsednika parlamenta in le dva podpredsednika. Predsednika parlamenta bodo kandidirali socialisti, po vsej verjetnosti bo to dosedanja predsednica Katalin Szili, enega podpredsednika liberalci in enega opzijska stranka Fidesz. Ostala dva podpredsednika bo parlament izvolil kasneje. Dogovorili so se tudi o razporeditvi poslancev v sejni dvorani. Poslanci socialistov bodo sedeli na levi strani, sredina bo pripadla liberalcem, ob njih bodo sedeli poslanci Demokratskega foruma, na desni strani pa fidesovci in krščanski demokrati. Prvi sedež prve vrste parlamentarne »podkve« na desni strani bo pripadel edinemu neodvisnemu poslancu.

Programi, prireditve

• 18. maja je gledališka skupina ZS Nindrik-indrik nastopila na medobčinski reviji gledaliških skupin v Ljutomeru.

• 19. maja prireja Državni pedagoški inštitut za učence porabskih osnovnih šol tekmovanje v slovenščini in spoznavanju slovenstva.

POS LAVLJAJO SE OD ALME MATER

To so dnevi, ko oči profesorjev ter absolventov gimnazij in strokovnih srednjih šol plavajo v solzah, čeprav skušamo to na nek način prikrivati. Najbolj skušamo to slabost prikrivati mi, starejši profesorji, kajti večkrat nam zastavijo vprašanje, kako je to mogoče, da se po to-

tudi na ustni izpit. Morda danes še ne veste dovolj ceniti svoje šole, tiste šole, ki vam je posredovala temeljna znanja o vseh važnih področjih znanosti, ali verjemite, da bo to s časom drugače. Ko boste starejši, se boste vsaj v mislih gotovo dostikrat vračali nazaj

ljubezen, da ste ga izšolali za življenje. Hvala vam tudi za to, da ste ob spornih vzgojnih in študijskih vprašanjih, ki se pri šolanju vsakega učenca naravno pojavljajo, vedno ščitili svojega otroka. Pravilno je tako. To je vaša dolžnost. Kljub temu da smo vas prepričevali, da eno ali drugo dejanje, ki ga počne vaš otrok, ni pravilno, ste vi vedno iskali opravičila zanj, ščitili njegovo dejanje, njegovo stališče. Na dnu srca smo mi to vašo mentaliteto vedno iskreno priznavali, kajti menimo, da je naloga staršev pred javnostjo z vsem znanjem in močmi braniti lastnega otroka, ker bo on tako imel stabilno družinsko zaledje, ki mu je potrebno za harmonični razvoj osebnosti.

Dragi stari starši! Tudi vam izražamo ob tem važnem dogodku svoje priznanje, svojo zahvalo. Gotovo je v glavnem vaša zasluga, da ste svojega vnuka, svojo vnukinjo pošiljali v cerkev, da ste ga naučili moliti »Oče naš« in druge molitve, da ste jih učili govoriti slovensko, učili peti stare porabske pesmi, jim pripovedovali o nekdanjem življenju v Porabju. Vi ste bili prav gotovo tisti člani družine, ki ste svoje potomce brezpo-

Maturanti se najprej poslovijo od šole, sošolcev in profesorjev

likih letih še vedno raznežimo ob slovesu od svojih dijakov.

Dragi dijaki! Gotovo poznate latinski pregovor »Tempora mutantur et nos mutamur in illis.« To pomeni, da se spreminjajo časi in se spreminjajo tudi ljudje. Za nas, profesorje, je vsak dijak nekaj posebnega, nekaj neponovljivega. Ko jemljemo slovo od vas, ne jemljemo slovesa nasplošno od nekega imaginarnega dijaka, temveč od vas, od tebe, s katerim smo skupaj preživeli uspehe, pa tudi včasih neuspehe, napotili smo vas na tako imenovano življenjsko pot, po kateri boste morali hoditi bolj samostojno, kjer vas več ne bomo »držali za roko«. Sami boste imeli pravico in dolžnost odločati o svojem življenju in sami boste nosili odgovornost za svoje odločitve. Gotovo se še živahno spominjate tistih lepih, svečanih trenutkov preteklega tedna, ko so od vas sošolci in profesorji s svečanimi besedami v svečanih okoliščinah jemali slovo. Življenje je zelo lepo, toda včasih tudi trdo, neusmiljeno. Dosti je delavnikov, praznikov pa zelo malo. Rože, ki ste jih dobili ob slovesu, še gotovo razkošno krasijo vaš dom, toda vi ste že morali dati obračun o svojem znanju v pisnih maturitetnih nalogah in se boste kmalu začeli pripravljati

med njene zidove, hrepeneli boste po tisti razredni skupnosti, ki vam je štiri ali več let pomenila vaš drugi dom. To si danes morda še težko predstavljate, ker stoji še tako rekoč celo življenje pred vami in vi morate gledati naprej, graditi morate svojo bodočnost. Toda prej ali slej bo prišel čas, ko bo pred vami število sončnih dni začelo vedno hitreje pojemat,

Sprehodijo se pa tudi po glavnem trgu Monoštra, kjer jih čakajo prijatelji, znanci in sorodniki

za vami pa se bodo v vedno večje hribe zgrinjali včerajšnji dnevi. Takrat boste vedno pogosteje obujali tudi zbledele spomine na svojo mladost, na almo mater.

Dragi starši! Izražamo vam iskreno priznanje, da ste vzgajili svojega otroka, da ste se zaradi njega odpovedali neštetim materialnim lagodnostim, da ste žrtvovali zanj čas in

gojno ljubili, vedno ste jim bili na razpolago, ko so potrebovali kakšno pomoč. Gotovo ste jim skuhal tudi njihove najljubše jedi in jim skušali izpolniti vse njihove skrite želje.

Dragi absolventi, želimo vam, naj vaša življenjska pot ne bo »Trnova pot«, kot je bila nekoč življenjska pot Porabskih Slovencev.

Suzana Guoth

INFORMACIJE ZA PORABSKI DEN

Slovenska zveza letos pripravlja že 15. Porabske dneve, steri so najstarejši pa drugi največji programi Porabskih Slovencev na Vogrskom. Letos smo si za kraj odebrali najmenšo ves na južnom tali Porabja, stera je vejn najbolja menja poznana ves. Ranč zato ga volo smo prosili slovenske organizacije v Budimpešti, Mosonmagyaróvári pa Somboteli, naj vseveč svoji lidi pripelejo domau med domanje. Porabski den mo držali vküper s Samoupravov Andovci v soboto, 27. majuša, od 10.00 do 0.2 vöre. Pred očami držimo tau, naj Slovenci s svojimi držinami vred najdejo zasé programe, steri je brigajo, naj vseveč lidi leko samau tü nika se špila ali dela, naj se vseveč gonči slovenski, naj se dobro čöje pa vidi, ka se godi, naj bau karažno. Škemo ponöjati zanimive pa nauve programe, steri naj bi potegnili od najmenši do najstarejši lidi. Naj se vidijo pa čöjejo lejpe slovenske pesmi, plesi, muzika, stere gora pomagajo držati mlajše generacije tü.

V soboto lüstvo čakamo že med deseto pa edenajsto vöre, naj si malo leko zdenejo pa kaj k séba vzemejo. Dvojezično sveto mešo do slöjžili gorejnisenički gospaud Feri Merkli, gospaud Lojze Kozar iz Odrancev pa gospaud iz varaške fare. Liturgijo de spejvo pod vodstvom Marije Trifus Mejšani pevski zbor Avgust Pavel ZS z Gorejnjo-ga Senika. Za kulturnim programom želimo pogostiti vse lidi, steri se dajo pozvati. Pri obedu mislimo zavole časa njati, naj si leko redno pripovejda lüstvo med seov. Za obedom, v pau tretjoj vöri, se napautimo k Črni mlaki. No, nej pejški, liki s traktori. Andovci s svojimi sausednimi vesi nota postavijo pet traktorov s prikaulici. Če že konjski kaul nejga, té mo se prej malo dročkali s traktori. Traktoristi fajn na meko „postélajo“ s senaum prikaulice, etak leko pelejo lidi skur do mlake. Po tejm moški pa ženske tü leko pokažejo, kak se razmejo vcuj k traktorom, kakšni pavri so v tau modernom svejti. Na tekmo-vanje do se leko glasili tisti, steri majo vozniško.

Prauti večeri se pa Andovska ves napuni z lidami. Namesto futbala baujo 5 članske ekipe, stere dobijo več nalog, dela po vesi zatau, naj se vseveč zvej od té male vesi, v steroj tü trno dobri lidgé živejo. Večer, gda že nede vročine, de se pa s plinom napinjani balon zdigo v luft. Sto de emo volo, de se leko pelo prausti nebi. V tau časi de že pripravljeno vse za pravi piknik. Zatok pravi, ka de si vsakši sam peko pod zobé valaun. Andovski podje zrejžajo šibe, pripravijo okajen špejk, lük pa fajnski krü vcuj. Tak de se peklo, ka de se vse kadilo.

Letos nemo meli tekmo-vanja v küjanji, liki do küjarji iz Selnice ob Dravi pa iz Gornji Petrovec küjali po svojom, s tejm nota kazali, kak se leko küja veselo. Goslardje iz Kicra do njim pa vlekli pod pete valaun, naj se küjarge flajsno obračajo. Leko de se strejlalo z zračnimi pöjkšami, domanje pa goričke ženske do delale papirnate rauže, okraske, do kvačkale. Velki gazda iz Otovcev de palinko žgau. Vöjpa-mo, ka de kaj ponöjvo tü za koštavat. Leko de se kipüvo „vattacukor“ (sladkorna pena), sladoled, no pa ka je najbolja fontoško za želaudec, gesti pa piti tü. Z Markovec je pozvan majster, steri de peko čevapčiče pa piščančeve perauti tü. Organizatorji se pobrigamo, vcuj pomoramo zatau tü, naj se za telko odava, ka si lidgé leko privauščijo küpiti. Odavale do se ške medene figice pa vse kaj drügo tü. Tak pri piti kak pri gesti do cejne vseposedik vönapisane v forintaj pa tolaraj.

No, od večera do pa igrali muzikanti Prekmurci, dočas de melo volo lüstvo plesati.

Mamo pa eno veliko prošnjo kak organizatorji. Trno lepau prosimo pa zovemo domanje lidi iz Porabja ob tej priliki tü. Zvöjn novin, radija, plakatov mo ške prejk članov predsedstva Slovenske zveze organizirali domanje lidi. Lanjsko leto smo trno zadovolni bili, zakoj smo ške zdaj radi. Zatau, ka té programe ranč za Porabske Slovence pripravljamo zatok, naj njim olepšamo življenje, naj se leko srečajo s svojo žlato, padaši, znanci iz rosaga.

Klara Fodor, sekretarka

OTROŠKI

Karolina Kolmanič

»PROSIM, LEVO COPATO!«

Sončni žarki so se prebili skozi gosto oblačno zaveso. Po pomladi diši. Četrtošolci so se razgubili proti domovom. Alešu se ne mudi. Počasi usmerja korake po pločniku. Tam na vogalu ulice pa je nova trgovina, ki razkazuje v izložbi vse mogoče in lepo razmetane predmete: športna oblačila, žoge in vse pisane vrednote. Alešu so se oči prilepile na mamljiv velik plakat: vse znižano na 50 odstotkov. Ja, odstotkov se res še niso učili. Aleš pa je zelo brihten fant in ve, da je to lahko polovica žoge, polovica plašča, torej jopa in polovica čevljev, se pravi en čevlj. Čevlja sicer ne potrebuje, copato pa in to samo levo adidasko. Igrivo in razposajeno sčene mu je namreč desno nagrizlo in razcefralo. Že res, da je Pufija izzival, ga dražil in mu copato podtikal. Domačim je ostalo vse lepo prikrito, to je bila pač njuna skrivnost, saj je »cufanje« s kužkom veselo.

Botri, strici in tete, ki jih poredko obiskujejo, a ko pridejo, zašelesti kak tisočak. Tako se Aleš odloči in obiše to čudežno trgovino. Pohiteti mora, ker bo kmalu sedem in ne bolev copate in nič drugega. V žepu pa čakajo podarjeni stotaki, da zamenjajo lastnika. V pritličju

razkošne trgovine pa ostrmi. Kupcev ni. Le čudne stopnice lezejo nekam navzgor, ja, kar odmikajo se. Še strmi, ko zazre spodaj prilepljen zeleni list s črnim napisom: »Psa obvezno nesti v rokah!«

Velika ura na steni odmerja minute. On pa mora v drugo nadstropje. In psa mora vzeti v naročje. Kje naj ga dobi? Domov? Nak! Predaleč, ne gre! Njegov razposajen Pufek, da bi vzdržal na tej smešni stopničasti železnici? Nak, preveč je živahen. Kazalec pa skače in trgovino bodo zaprli in copate ne bo. Že mu gre na jok. Tedaj, v zadnjem hipu pa pride gospa – s kužkom, oblečenim in obutim v rdeče copatke. Kaj mu mar! Pograbila živalco, jo stisne v naročje in že se vzpenjata v višave. Psiček od presenečenja še zabevskal ni. Pač pa je grozovito zavpila spodaj otrpla gospa: »Pepika, moja Pepika! Ni je! Kam je izginila! Oropali so me!«

Pritekel je varnostnik in tolažil blede stokajočo gospo.

»Kaj pa imate, gospa?«

»Imam? Nič! Imela sem pa Pepiko, krasno, lepo in brihtno prijateljico!«

»Ah, ženske pa pri nas ne kradejo,« se je poredno smehljal.

»Ženske? Kdo govori o ženskah!« je hlipala.

»Morda psičko? Glejte, tam na vrhu je!« se je hahljal možak.

»Vi ste čuden stric, kako se lahko tako neumno režete!«

»Grega za dečkom!« se je ponudil.

»O, ne! Jaz ne maram takih poševnih 'prog',« se je otresala njegove roke.

Možak se je vzpel sam. Brž je našel Aleša, ki je ljubkoval Pepiko v naročju. Tej je očitno godilo tako sprehajanje in se niti ni upirala.

»Fantič, kako si drzneš! Gospa je zgubila živce! Zdaj je ne čakaj!«

Aleš pa brž: »Samo levo copato bi rad in nje ne bom čakal. Ja, in kužka bom spustil.«

»Kako, levo copato? Kaj bomo pa z desno?« se začudi možak.

»Kaj vem? Spodaj piše, da je vse na pol. Lahko nekdo pride, ki išče drugo polovico copate. Ali pa mu jo podarite, ko so tu tako dobri, da dajejo vse za pol cene.«

Varnostnik je vzel kužka in se spuščal z njim v varno zavetje. Gospa je od sreče jokala. Aleš pa se je izmuznil skozi stranska vrata. Iz svojih prihrankov si je v drugi trgovini kupil par copat, za vsak primer je vzel Pufija s seboj. Le da tu ni napisa in ne stopnic, tu je vse v pritličju in nič na polovico.

POSKUSILI SMO PLAVATI

Na DOŠ Gornji Senik so nam organizirali plavalni tečaj. Na plavanje se je lahko prijavilo 12 otrok. Javilo se je 6 deklet in 6 fantov. To smo bili: Henrietta Škaper, Ester Geček, Bettina Bajzek, Sabina Rüšič, Barbara Zakoč, Martina Zakoč, Alex Sukič, Gergő Labric, David Labric, Tomaž Ropoš, Peter Cziraki, Milan Nordovits.

Zahvaljujemo se, da smo se lahko učili

plavati, bili smo radi, da smo imeli dobrega učitelja pa smo se malo tudi naučili plavati.

Martina Zakoč, 6. r.
DOŠ Gornji Senik

NA DRŽAVNEM
TEKMOVANJU IZ
SLOVENŠČINE

KOTIČEK

Dijaki tretjih in četrth letnikov srednjih šol in gimnazij imajo možnost vsako leto preizkusiti svoje znanje na državnih tekmovanjih v različnih predmetih, ki jih organizira Ministrstvo za šolstvo na Madžarskem. Med njimi je tudi tekmovanje v slovenskem jeziku. Letos sva se prijavila tudi midva z Eriko. Izpit sestavljata dva dela: pisni in ustni del. Pisni del sva pisala na gimnaziji 10. januarja. Veliko sva se pripravljala. Bila sva malo živčna. Erika se je bala, da bova za spis dobila temo, ki je sploh nismo obravnavali. Bile so tri vrste nalog: bralno razumevanje (3 besedila), slovnična pravilnost (2 besedili) in pisno izražanje. Pri pisnem izražanju je bilo treba napisati vabilo, ki vsebuje dnevni red, in spis. Pri spisu sva lahko izbrala med dvema naslovoma, in sicer *Možnosti potovanja* in *Miško Kranjec: Povest o dobrih ljudeh*. Pisala sva lahko 4 ure.

Med čakanjem na rezultate pisnega dela sva se pripravljala na ustni del. Sporočili so nam, da je od takrat, ko so uvedli dvostopenjsko maturo, državni izpit postal težji. Zato sva se morala temeljito in veliko učiti. Predelati sva morala določene tematske sklope iz književnosti, kulture in vsakdanje tematike. Na urah slovenščine smo predelali teme, in vsako tretjo uro je bilo treba ustno predstaviti posamezno temo. Moram priznati, da je bila Erika doslednejša kot jaz. Veliko se je pripravljala, med drugim je naredila izpit iz slovenščine na srednji stopnji. Jaz pa sem imel veliko drugih obveznosti: igral sem v gledališki skupini – imeli smo premiero v Monoštru, potem nastop v Murski Soboti, pripravljala sem se tudi na jezikovni izpit iz nemščine. Tako da sem se intenzivnega učenja lotil le dva tedna pred ustnim delom tekmovanja. Čas je seveda hitro minil in že je bil 21. april. Zjutraj sva se z vlakom peljala v Sombotel. Spremljala naju je profesorica Elena. Tekmovanje se je začelo ob pol enajstih. V komisiji so bile dve profesorici z Visoke šole Dániel Berzsenyi in predstavnica madžarskega Ministrstva za šolstvo. Po vrsti sva morala potegniti 3 vprašanja: eno iz književnosti, eno iz kulture in eno iz vsakdanje tematike. Na prvo vprašanje sva se lahko pripravljala 10 minut. Začel sem jaz s književnostjo: *Ivan Tavčar, Cvetje v jeseni*. Sledila mi je Erika. Kot se ponavadi zgodi na izpitih, je Erika potegnila tisto vprašanje, ki se ga je najboj bala: *Ivan Cankar, Na klancu*. Pri književnosti nisva bila najboljša, zato so nama postavili veliko vprašanj. Na žalost nisva vedno znala odgovora. Nič hudega, pri kulturi in vsakdanji tematiki je šlo bolje. Končali smo ob dvanajstih. Pogostili so naju s sendviči in sokom. Malo smo se še pogovarjali, nato smo se odpravili na železniško postajo. Na poti sva se spomnila, česa nisva povedala in kaj bi morala. Kljub temu sva bila srečna, da je izpita konec. Ko sva zvedela za rezultat, sva bila zelo vesela, da nama je uspelo in nama ni treba delati mature iz slovenščine. Saj se državni izpit prizna kot maturitetni izpit na visoki ravni.

Erika Dončec in Gabor Holec 12. b.r.,
Gimnazija Monošter

KAUT

MLAŠEČI

VABILO

Zveza Slovencev na Madžarskem
in samouprava Andovci
Vas vladno vabita na prireditve

PORABSKEGA DNEVA 2006, 27. maja v ANDOVCIH.

Program:

- 10.00 Sprejem gostov
- 11.00 Dvojezična maša na prostem
- 12.00 Kulturni program:

Slavnostni govor

Predaja priznanja „Za Porabje”

Nastopajo:

Folklorna skupina II. ZS OŠ Gornji Senik

Folklorna skupina ZS Sakalovci

Ljudski godci in pevci Černelavci

13.00 Pogostitev

14.30 Oglede Črne mlake

16.00 Kdo je najboljši traktorist?

17.30 Tekmovanje z zaprekami

19.00 Vožnja z zračnim balonom

Piknik

Veselica

Igral bo ansambel PREKMURCI

Dopolnilni programi:

Izdolovanje okraskov, papirnatih cvetic, kvačkanje

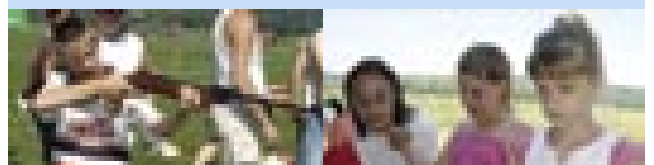
Streljanje z lokom in z zračno puško

Jahanje

Predstavitve žganjekuhe goričke domače „palinke”

Predstavitve kuhanja iz Prekmurja in Koroške

Ljudski godci iz Kicra

Porabje

ČASOPIS
SLOVENCEV NA
MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek

Glavna in odgovorna urednica

Marijana Sukič

Naslov uredništva:

H-9970 Monošter, Gárdonyi G. ul. 1.; p.p. 77,
tel.: 94/380-767; e-mail: porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062

Tisk: EUROTRADE PRINT d.o.o.

Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v
zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične
manjšine na Madžarskem.

Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 5.200 SIT
ali 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU15 1174 7068 2000 1357,
SWIFT koda: OTPVHUHB

PETEK, 19.05.2006, I. SPORED TVS
6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.05 RESNIČNA RESNIČNOST, 10.35 Z VAMI, 11.25 ROJENI V DIVJINI, FRANC. DOK. SER., 12.20 OSMI DAN, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 OBZORJA DUHA, 13.45 DUHOVNI UTTRIP, 14.00 MEDNARODNA OBZORJA, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 ŽAMETEK, RIS., 16.05 IZ POPOTNE TORBE: ŽEBELJ, 16.25 ŽIVALSKI VRT IZ ŠKATLICE, ŠKOTS. NAD., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 VELIKI IMPERIJI, NEMŠ. DOK. SER., 18.25 ŽREBANJE DETELJICE, 18.40 RISANKA, 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 PRIJOŽOVCU Z NATALJO, 21.20 TURISTIKA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 POLNOČNI KLUB, 0.05 VELIKI IMPERIJI, PON., 0.55 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.50 PRI JOŽOVCU Z NATALJO, PON., 3.10 INFOKANAL

PETEK, 19.05.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 15.05 SRCE V GLAVI, NEMŠ. FILM, 16.35 ŠTAFETA MLADOSTI, 17.25 KO IGRA SE MULARIJA, 17.55 ZDAJI, 18.25 MOSTOVI - HIDAK, 19.00 SKRIVNOSTNO JEZERO, FRANC. LIT. NAD., 20.00 LEONARDOVA SANJSKA STROJA, ANG. DOK. SER., 20.50 PODOBE IZ SREDNJE EVROPE, 21.20 IZBOR DESETLETJA - STOCKHOLM, DOK. SER., 21.50 REMBRANDT, DANSKI FILM, 23.35 PEPELNICNA, AM. FILM, 1.10 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.35 INFOKANAL

SOBOTA, 20.05.2006, I. SPORED TVS
6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 OTROŠKI PROGRAM, 10.25 PRVI IN DRUGI, 10.45 POLNOČNI KLUB, 12.00 TEDNIK, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 SLOVENCIV IN ITALJI, 13.45 KOMISAR REX, AVST.-NEMŠ. NAN., 14.35 ŽIVLJENJE KOT V FILMU, SLOV. MLAD. FILM, 16.10 UMKO, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 OZARE, 17.30 PROSLAVA OB 15-LETNICI PEKRSKIH DOGODKOV, 18.30 RISANKA, 19.00 DNEVNIK, UTTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 METOD PEVEC - MIHA HOČEVAR: SE ZGODI, 21.00 PESEM EVROVIJIZE 2006, 0.00 PAJEK, KANADSKI FILM, 1.35 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 2.20 INFOKANAL

SOBOTA, 20.05.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 10.05 SKOZI ČAS, 10.15 PESEM EVROVIJIZE 2006, 12.25 CITY FOLK: IZBOR DESETLETJA - STOCKHOLM, DOK. SER., 12.50 DRUGAČNA ŽENSKA, FRANC. DRAMA, 14.40 ZDAJI, 15.10 SP V HOKEJU NA LEDU, 17.10 NOGOMET, PRVA LIGA SIMOBIL, HIT GORICA - MARIBOR PIVOVARNA LAŠKO, 19.10 LP V ROKOMETU, VIBORG - KRIM MERCATOR, 21.00 SKRIVNOST WYVERNA, ANG. NAD., 21.55 BAST, KONCERT SLOVENSKE SKUPINE, 22.55 DOKUMENTARNA ODDAJA, 23.45 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.10 INFOKANAL

NEDELJA, 21.05.2006, I. SPORED TVS
7.00 ŽIV ŽAV, OTROŠKI PROGRAM, 10.00 UMKO, 10.45 SLEDI, 11.15 OZARE, 11.20 OBZORJA DUHA, 12.00 LJUDJE IN ZEMlja, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.10 PRI JOŽOVCU Z NATALJO, 14.30 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, 17.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 17.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA - VIKEND PAKET, 18.30 ŽREBANJE LOTA, 18.40 RISANKA, 19.00 DNEVNIK, ZRCALO TEDNA, VREME, ŠPORT, 20.00 SPET DOMA, 21.35 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 22.00 DRUŽINSKE ZGODBE, 22.55 POROČILA, VREME, 23.10 DOMOVINA, NEMŠKA KRONIKA, NEMŠ. NAD., 0.30 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 1.15 INFOKANAL

NEDELJA, 21.05.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 8.50 SKOZI ČAS, 9.00 PESEM EVROVIJIZE, 12.00 PO SVETU NAOKOLI, NEMŠ. DOK. SER., 12.25 26. SREČANJE TAMBURAŠKIH IN MANDOLINSKIH SKUPIN IN ORKESTROV SLOVENIJE, 13.00 GOSPODAR PUŠČAVE, NEMŠ. DRAMA, 16.00 KOŠARKA NBA, 17.30 MAGAZIN LP V NOGOMETU, 18.00 KOŠARKA NBA ACTION, 18.30 MAGAZIN LIGE SIMOBIL V NOGOMETU, 19.10 SP V HOKEJU NA LEDU, 21.30 MOZARTOVO LETO, 21.30 MARIA JOAO PIRES, PIERRE BOULEZ IN BERLINSKI FILHARMONIKI, 22.05 ZNANI GODALNI KVARTETI, 22.25 DOKAZ, IRSKA NAD., 23.20 ŠPORT, 1.00 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.30 INFOKANAL

PONEDELJEK, 22.05.2006, I. SPORED TVS
6.25 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.20 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PON., 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA - VIKEND PAKET, 14.25 TURISTIKA, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.40 TELEBAJSKI, 16.05 BINE: VITEZI, LUTK. NAN., 16.25 MARTINA IN PTIČJE STRAŠILO: KINO, 16.35 BISERGORA: BIBAMICA IZGUBI HIŠKO, LUTK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 ROJENI V DIVJINI, FRANC. DOK. SER., 18.25 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 18.40 LOKOMOTIVČEK TOMAŽ IN PRIJATELJI, RIS., 18.45 PAVLE, RDEČI LISJACEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 IZZIVI, 20.30 PODOBA PODOBE, 21.00 KOMISAR REX, AVST.-NEMŠ. NAN., 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 JAPONSKA: SPOMINI SKRIVNEGA IMPERIJA, AM. DOK. NAD., 23.50 ROJENI V DIVJINI, PON., 0.40 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.40 INFOKANAL

PONEDELJEK, 22.05.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 14.40 Š - ŠPORTNA ODDAJA, 15.00 SLOVENCIV IN ITALJI, 15.30 MARIA JOAO PIRES, PIERRE BOULEZ IN BERLINSKI FILHARMONIKI, 15.30 MOZARTOVO LETO, 16.00 GODALNI KVARTET GEWANDHAUS IZ LEIPZIGA, 16.25 PRIMER DOMINICI, FRANC. DRAMA, 18.05 TEKMA, 19.00 RDEČE POLETJE, FRANC. NAD., 19.55 KRATKI IGRANI FILM, 20.15 PRAKSA, AM. NAD., 21.00 STUDIO CITY, 22.00 ARITMIJA, 22.30 FUTURAMA, AM. NAN., 23.00 BRANE RONČEL IZZA ODDAJA, 0.25 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.55 INFOKANAL

TOREK, 23.05.2006, I. SPORED TVS
6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.30 SOŽITJA, 11.35 PRI JOŽOVCU Z NATALJO, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 STANISLAVA KNEZ MILOJKOVIČ, PORTRET, 13.35 IL DIVO, GLASB. DOK., 14.30 PO SVETU NAOKOLI, NEMŠ. DOK. SER., 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 NOVE HLAPIČEVE DOGODIVŠČINE, RIS., 16.10 JESUS IN JOSEFINE, DANS. OTR. NAD., 16.30 KNJIGA MENE BRIGA, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 DOMAČE OBRITI NA SLOVENSKEM: SODARJI, 18.00 MODRO, 18.40 TRAKTOR TOM, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 POD ŽAROMETOM, 21.00 AUFBIKS, DOK. MESECA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 MOJA AFRIŠKA FARMA, DANS. DOK. ODDAJA, 23.40 DOMAČE OBRITI NA SLOVENSKEM: SODARJI, PON., 0.05 MODRO, 0.45 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 1.45 INFOKANAL

TOREK, 23.05.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 15.35 KAKO SMO GRADILI CANKARJEV DOM ALI ZGODBA S SREČNIM KONCEM, DOK. FILM, 16.25 ARITMIJA, 16.55 STUDIO CITY, 17.50 PODOBE IZ SREDNJE EVROPE, 18.30 MOSTOVI - HIDAK, 19.05 HUDE SANJE KANCELISTA JAREBA, TV DRAMA, 20.00 IZOBČENCI, ANG. NAN., 20.35 KRALJ NA BETAJNOVI, TV PRIREDBA GLED. PREDST., 22.35 VIPER AU POING, FRANC. FILM, 0.05 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.30 INFOKANAL

SREDA, 24.05.2006, I. SPORED TVS
6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.05 KNJIGA MENE BRIGA, 10.30 VELIKI IMPERIJI, NEMŠ. DOK. SER., 11.20 SPET DOMA, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.15 LJUDJE IN ZEMlja, 14.00 SE ZGODI, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 BABAR, RIS., 16.05 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.35 Z VAMI, 18.30 ŽREBANJE ASTRA IN LOTA, 18.40 BIZGECI, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 SOUL KEEPER, KOPR. FILM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.55 OMIJZE, 0.10 Z VAMI, 1.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 2.00 INFOKANAL

SREDA, 24.05.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 13.20 BAST, KONCERT SLOV. SKUPINE, 14.20 UMKO, 15.05 TEKMA, 16.00 IZOBČENCI, ANG. NAN., 16.25 DOBER DAN, KOROŠKA, 17.00 MOSTOVI - HIDAK, 17.40 DP V KOŠARKI (M), 20.00 NOGOMET, FINALE SLOVENSKEGA POKALA, 22.00 BRATKO BIBIČ & THE MADLEYS - UTTRINKI Z DOMAČEGA VRTA, 22.40 KUHNJSKE ZGODBE, ŠVEDS. FILM, 0.10 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 0.35 INFOKANAL

ČETRTEK, 25.05.2006, I. SPORED TVS
6.20 TEDENSKI IZBOR, 7.00 POROČILA, DOBRO JUTRO, 9.05 TEDENSKI IZBOR, OTROŠKI PROGRAM, 10.25 POD ŽAROMETOM, 11.15 IZZIVI, 11.40 OMIJZE, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.20 DRUŽINSKE ZGODBE, 14.10 PODOBA PODOBE, 14.35 ODPETI PESNIKI, 15.00 POROČILA, PROMET, 15.05 MOSTOVI - HIDAK, 15.40 TRACEY MCBEAN, RIS., 16.05 HIŠA EKSPERIMENTOV: SVETLOBLOGIJA, POUČNO-ZABAVNA NAN., 16.25 VSE O ŽIVALIH: ZELENI LEGVANI, ANG. DOK. NAN., 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 JASNO IN GLASNO, 18.20 DUHOVNI UTTRIP, 18.40 LARINA ZVEZDICA, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 20.00 TEDNIK, 21.00 PRVI IN DRUGI, 21.20 OSMI DAN, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 22.50 KNJIGA MENE BRIGA, 23.10 GLASBENI VEČER, 0.25 JASNO IN GLASNO, 1.15 DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT, 2.15 INFOKANAL

ČETRTEK, 25.05.2006, II. SPORED TVS

6.30 INFOKANAL, 15.10 SLEDI, 15.40 KVIZ NATIONAL GEOGRAPHIC JUNIOR, 16.25 LEONARDOVA SANJSKA STROJA, ANG. DOK. SER., 17.20 MOSTOVI - HIDAK, 17.50 POMAGAJMO SI, 18.20 ŠTUDENTSKA, 19.00 IZBRANEC, AM. NAD., 19.40 SKOZI ČAS, 20.00 EVROVIJIZSKI MLADI GLASBENIKI, 21.55 OPROSTI ZA KUNG FU, HRVAŠKA DRAMA, 23.05 VODOVODAR, AVSTR. FILM, 0.15 FUTURAMA, AM. NAN., 0.40 DNEVNIK ZAMEJSKE TV, 1.05 INFOKANAL